

Pia Forsberg
utvecklingssekreterare

Remissvar gällande promemorian ”Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång” (Ds 2020:16)

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

Att besvara remissen gällande promemoria Ds 2020:16 i enlighet med upprättat förslag till yttrande.

Sammanfattning

Socialdepartementet har begärt yttrande över promemoria som föreslår vissa kompletteringar och revideringar i betänkandet *Ett fönster av möjligheter* (SOU 2017: 11). Betänkandet, som överlämnades till regeringen 2018, syftar till att stärka den rättsliga ställningen för barn i skyddat boende.

Betänkandet innehöll ett under remissomgången kritiserat förslag om att samtycke ska krävas av båda vårdnadshavarna för att barn ska kunna erbjudas insatsen skyddat boende tillsammans med den våldsutsatta parten. I promemorian har detta förslag dragits tillbaka. I istället föreslås en ny bestämmelse i LVU som ska ge socialnämnden befogenhet att besluta om den nya insatsen *omedelbar placering i skyddat boende* när samtycke saknas.

Socialnämnden i Lund välkomnar att socialdepartementet tagit hänsyn till remissinstansernas synpunkter, men bedömer att även det nya förslaget riskerar att medföra oönskade konsekvenser i form av att färre vuxna och barn kommer att ansöka om och beviljas skydd från våld i hemmet. Placering enligt LVU kan istället för att underlätta en akut placering, vilket är utredningens ambition, få motsatt effekt. Förslagen innebär också risk för väsentligt ökad administration som kan befaras ta resurser från det viktiga motivationsarbete som oftast krävs inför en placering i skyddat boende.

Underlag för beslutet

- Promemoria (Ds 2020:16) Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång
- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2020-09-08 Remissvar gällande promemoria Ds 2020:16

Ärendet

Socialdepartementet har begärt yttrande från socialnämnden i Lund avseende promemoria "Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång" (Ds 2020:16). Promemorian ska komplettera beredningsunderlaget till betänkandet Ett fönster av möjligheter - stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112). Remissvaret ska ha kommit in till socialdepartementet senast den 13 november 2020.

Beredning

Beredningen är genomförd inom socialförvaltningens resurs- och utvecklingsenhet, av kommunens samordnare mot våld i nära relationer samt chefer från berörda enheter.

Barnets bästa

Betänkandet och den kompletterande promemorian utgår från barnets grundläggande mänskliga fri- och rättigheter och barnets bästa enligt FN:s konvention om barnets rättigheter. Utredningen har talat med barn och unga som själva har erfarenhet av att vistas i skyddat boende.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär en utökning av socialtjänstens handläggning och administration. För att förslagen ska vara genomförbara krävs därmed en resursförstärkning.

Föredragning

Regeringen tillsatte 2016 utredningen *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* (SOU 2017: 11) till regeringen. Socialnämnden i Lund välkomnade i sitt remissyttrande betänkandets huvudsakliga ambition, nämligen att stärka barnets rättssäkerhet genom att skyddat boende regleras som en ny placeringsform för barnet. Socialnämnden i Lund uttryckte

dock, i likhet med flera andra remissinsatser, farhågor kring konsekvenserna av utredningens förslag att samtycke ska krävas av båda vårdnadshavarna vid placering av barn i skyddat boende (SO 2018/0028). Att kräva samtycke innebär risk för ytterligare våld, och en konsekvens kan bli att den våldsutsatta avbryter processen.

Socialdepartementet har tagit hänsyn till de synpunkter som framkom i remissvaren och återkommit med ett reviderat förslag där kravet på samtycke ersatts av ett förslag om en ny paragraf i LVU för att ge socialnämnden befogenhet att omedelbart kunna placera ett barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare när det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren.

Socialnämndens synpunkter

Promemorians förslag i korthet:

- *Omedelbar placering i skyddat boende* ska bli en ny placeringsform för medföljande barn.
- Placering ska kunna ske utan samtycke från båda vårdnadshavare genom en ny lagstiftning i LVU.
- Ett kriterium är att det är sannolikt att barnet behöver vård i skyddat boende tillsammans med den skyddssökande till följd av hot, våld eller andra övergrepp.
- Beslut om akut placering i skyddat boende ska anmälas till förvaltningsrätten inom en vecka och med möjlighet till ordförandebeslut. Beslut ska inte vara överklagbart.
- Beslutet innebär inte att barnet vårdas enligt LVU utan gäller enbart placering. Bestämmelser om utredning, vårdplan och genomförandeplan föreslås gälla på motsvarande sätt som för exempelvis placeringar i hem för vård eller boende enligt 6 kap. 7–8 §§ SoL.

Socialnämnden i Lund bedömer att även det nya förslaget riskerar att medföra konsekvenser i form av att färre personer kommer att ansöka och beviljas skydd från våld i hemmet.

Ökad administration på bekostnad av arbetet med att skydda utsatta personer

För att möjliggöra ett akut ingripande till skydd för barn och våldsutsatt vårdnadshavare utan samtycke av den andra (våldsutövande) parten har utredningen valt en lösning som administrativt motsvarar ett omedelbart omhändertagande enligt LVU. Detta kommer att medföra en rad nya utredningsinsatser kring

varje barn som t ex ordförandebeslut, nämndbeslut och domstolsbeslut. Risken är att denna process tillsammans med andra krav som enligt promemorian ska ställas på handläggning och beslut tar överhand istället för det viktiga arbetet med våldsutsatta och barns behov av skydd, stöd och behandling.

Motivationsarbetet försvåras

Erfarenheten visar att det oftast krävs ett betydande motivationsarbete för att den våldsutsatta ska överkomma de svårigheter det innebär att lämna sitt hem och söka skyddat boende och de radikala livsförändringar detta medför även för barnen. Att i en sådan utsatt situation tvingas påvisa allvarligheten i våldet och ta ställning till och medverka till beslut om LVU för sina barn kan befaras både öka konflikten med den våldsutövande parten och försvåra det avgörande motivationsarbetet med den skyddsbehövande.

LVU kan försvåra istället för att underlätta placering

Samtycke kan i praktiken mycket sällan inhämtas från den av barnets vårdnadshavare som är utövare av våldet. Placering enligt LVU kommer därmed att bli aktuellt i de allra flesta fall av placering av barn i skyddat boende. LVU är en väl känd lagstiftning som dock ofta får negativ uppmärksamhet i media och som kan antas uppfattas som ett skrämmande ingrepp av allmänheten. Vi befarar att processen kring en placering med hänvisning till LVU istället för att underlätta en akut placering kan få motsatt effekt, där den våldsutsatta istället stannar kvar i förhållandet eller flyr till något eget alternativ som inte blir bra varken för den vuxna eller barnen.

Svårigheter att bedöma och påvisa allvarligt våld

Enligt förslaget ska en sannolikhetsbedömning påvisa barnets behov av skydd och stöd till följd av hot, våld eller andra övergrepp, till exempel att barnet har bevittnat våld eller själv utsatts för våld. Ytterligare ett kriterium är en bedömning att placeringen inte kan avvaktas med hänsyn till risken för barnets säkerhet och hälsa.

Vi ser en risk att barn berövas möjligheten till skydd då det inte sällan är svårt att påvisa *tillräckligt allvarligt våld* enligt utredningens definition. Exempel på detta är då det akuta skyddsbehovet uppstår efter hot om våld och psykiskt våld som inte föregåtts av någon särskild våldshändelse eller polisanmälan. Ett annat exempel är då det finns skyddsbehov på grund av hedersrelaterade hot om bortgifte eller våld. Förslaget öppnar för

otydlighet och osäkerhet i vissa situationer, vilket kan innebära att våldsutsatta och barn står utan det skydd de behöver.

Övriga förslag

Promemorian föreslår en ny bestämmelse som gör det möjligt att sekretessbelägga uppgifter om adress till skyddade boenden även i andra sammanhang än då uppgifterna förekommer i ett individärende hos socialtjänsten; vissa följdändringar för att tydliggöra elevens rätt att gå i skola när de vistas i skyddat boende samt vissa konsekvensändringar om stöd och service till vissa funktionshindrade och i skollagen. Socialnämnden i Lund har inga särskilda synpunkter på dessa förslag.

Annika Pettersson
socialdirektör

Johan Larsson Boström
utvecklingschef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunkontoret

För kännedom: